

Teater på liv og død

Festival of Wonder. Silkeborg Dukketeaterfestival 2019

Nogle indtryk fra en række forestillinger ved Per Hofman Hansen

Pressefoto

Dreaming the Carnival of the Animals. Drømmen om dyrenes karneval Títeres Etcétera (Dukketeater Etcétera). Spanien.

Festival of Wonder har altid sat barren højt, og med tidligere års store oplevelser var forventningerne til årets tema naturligvis store.

Med "billeder" på nethinden af musikken til Saint-Saëns' *Dyrenes Karneval* sad publikum i en propfyldt koncertsal forventningsfuldt og ventede spændt. Men hvor var musikerne, og hvor var dyrene? Jo, uforudsigeligt kom først en, så to, så tre, så langsomt alle elleve musikere med deres instrumenter ned mellem stolerækkerne og op på scenen, hvor de fandt deres pladser, hvor de i et vildt musikalsk nærmest kakofonisk kaos stemte deres instrumenter, medens en pianist lidt på må og få spillede nogle bidder af Brahms *Ungarske danse* og Mozarts *Eine kleine Nachtmusik*, og som det tredje hørtes panfløjten, hvorfra Debussys *Forspil til en fauns eftermiddag* tonede frem.

Og ind svævede netop faunen med horn i panden, hale, gedebukkeben og trippende klove som den uartige dukke, der ikke ville sove. Men efter en tår af flasken falder faunen snart i søvn, og drømme om dyrenes karneval myldrer frem til Saint-Saëns' iørefaldende musik samtidig med at fantasifulde scenarier åbenbares med løven, dyrenes konge, der i sin storhed dovent lader sig synke ned på flyglet, skildpadden der ubehjælpsomt forsøger sig med en meget langsom cancan, og den tunge elefant med sin store snabel tager sig en sindig vals. Til pianistens og tangenternes rytme hopper kænguruen afsted med sin unge i pungen. Og hvem andre end netop Saint-Saëns har kunnet skrive "undervandsmusik" så mesterligt, som det er gjort til de farverige fisks natlige karneval? En dance macabre på xylofon får knoglerne til at rasle på den gigantiske dinosaur. Sluttelig glider den stolte

hvide svane majestætisk hen over søens blanke spejl til musik af celloen og forvandles helt h.c.andersensk til den smukkeste lille ballerina på sarte tåspidser. I den store finale bliver også musikerne forvandlet klar til karneval udstyret med fantasirige og kulørte dyremasker.

Drømmen om dyrenes karneval er en rigtig åbningsforestilling, der med musik og dukker forenet i et sprudlende festfyrværkeri, har været en sand fornøjelse at opleve. Jo, festivalen er åbnet. Velkommen til Festival of Wonder 2019!

Pressefoto

Milo the Magnificent. Fantastiske Milo **Theatre Alex & Olmsted. New York**

En rigtig børneforestilling mellem cirkus og dukketeater. Tryllekunstnere kender vi i alle afskygninger fra den umulig klovn til de mest professionelle, hvis tableauer og trylleries i bogstaveligste forstand går over enhver forstand.

Milo er en sød lille tryllekunstner, der mest hører til den første gruppe, men helst vil være i den sidste. Han forsøger sig sødt og rørende med æbler, der forsvinder og dukker op igen, bolde, der skiftevis bliver store og små, og et fantasifuldt skyggeteater med hunde, elefanter, geder og fugleunger, der livagtigt fodres af deres mor. Det store uhyggelige stunt, det klassiske "Den oversavede dame", nej – "Den oversavede lille mus", mangler heller ikke.

Sart og sødt udført, så det næsten gyser blandt de mindste tilskuere. Men heldigvis bliver musen hel igen! Pyh, ha! Milo forsøger sig også med en lille hjemmelavet robot, der som en anden Pavarotti hjerteskrærende kan synge *O, solo mio*.

Milo gør sig således alle mulige anstrengelser, som dog nok de fleste børn (også voksne!) kan gennemskue. Milos store clou skal være en teleportation med hans hånd og arm, men det vil ikke rigtig lykkes, og havde man, som jeg, læst programmet forinden, havde man forventet en finale, som selv de voksne ville være faldet på halen over. Det skete imidlertid ikke.

Men når det er sagt, er det en rigtig sød forestilling velegnet til børn mellem 5 og 7 år, vil jeg mene. En sjov ide har det været, at de to dukkeførere er klædt i "usynligt" sort

velour, selv ansigterne med små cirkulære net-åbninger foran øjnene er tildækkede, men på trods heraf har de ladet sig fremstå aldeles synlige på den oplyste scene. Sammen med Milos kostelige lange men for korte bukser med elastik i får vi voksne herved en ekstra komisk dimension i oplevelsen. Flot og legende let er teaterstykket udført af Alex Vernon, der med mesterlig præcision er i stand til at skifte mellem Milos ni forskellige ansigtsudtryk. Den valgte ragtime- og jazzmusik skaber den rette cirkusstemning.

PHH foto

Besuchszeit vorbei. Besøgstid forbi Theater Junge Generation. Dresden.

Vi – flokken af ventende teatergængere – står omkring en halv time i det tågede, fugtige aftenmørke småfrysende ude foran indgangen til Museum Silkeborg, hvor *Besuchszeit vorbei* venter os. Langt om længe kommer en pige (i form af en dukke) ud, og med sukkersøde og smiskende ord som "*Kom ind, vær ikke bekymret; nu begynder den officielle besøgstid*" byder hun os velkommen. Inde i salen bliver vi budt på bægre med popkorn – jo, vi skal sandelig have det hyggeligt!!! – Tror vi måske i første omgang! Men den fejltagelse skal der hurtigt blive lavet om på.

Scenen eller rettere rummet føles iskoldt, oplyst som det er af stærkt hvidt lys. Ingen varme farver, ingen magelige stole, kun nogle få taburetter til de svageste. Dertil noget der ved første øjekast mest af alt minder om borde og bænke på en forblæst rastepads. Snart tropper seks ens klædte grå uniformerede personer op. Ansigterne er dækket af stivnede stengrå masker med dybe sorte øjenhuler. En lille pige (dukke i naturlig størrelse) opfordrer publikum til at finde mobiltelefonerne frem og fotografere hende: "*Tag det sidste billede af mig!*" – og få sekunder efter styrtes hun af de maskeklædte ned fra det, der skulle vise dig at være et skafot, og er død. Stemningen er vendt på et splitsekund! Hvad har de gang i? Andre dukkebørn får samme tur fra skafottet og slæbes på makaber vis hen i en uhyggelig bunke af lig. Hvilke mindelser får du? En Mester Jakel dukke opfordrer publikum til i fællesskab at synge *Frère Jacques, dormez vous?*, men hvor mange har lyst til det under de givne omstændigheder? Ikke mange. Der deles æbler ud til de uniformerede midt blandt

de døde, og de gnasker dem lystigt i sig. Vi bliver også tilbudt et æble; nogle få tager imod og tager forsigtigt en bid, men stemningen er unægtelig noget trykket. En fin lille fin herre er blevet anholdt. Kan han skaffe penge nok, kan han undgå samme skæbne som de øvrige dukker? Rækker vi hånden frem, eller vender vi det døve øre til? Og hvem stemmer vi på, som skal overleve? Hvem får flest stemmer? Hvem sympatiserer vi med? Ikke bare menneskene, men også dyrene lider samme skæbne: katte, grise, selv den store farlige bjørn. Hvad så med ham det godmodige gedebukkelignende menneske, som et af mine medpublikummer bliver bedt om at passe på? Passer hun på ham? Nægter hun at føre ham til skafottet, eller lukker hun øjnene? Hvad gør vi andre? Griber vi ind, griber *jeg* ind, eller lader vi stå til? Hvornår er det tid til at gribe ind og vise initiativ? Hvem er herre over liv og død?

Associationer til både historiske uhyrligheder og vore dages politiske "bortskaffelser" myldrer frem i hovedet på os alle. "*Besuchszeit vorbei*" rørte, chokerede og bevægede os. Vi gik tavse derfra med spørgsmål, der nok kan holde os optaget et stykke tid. Et stærkt stykke teater vi længe vil genkalde og "desværre" utvivlsomt også ofte associere til.

Pressefoto

Tria Fata

Compagnie La Pendue. Frankrig

"Er du sikker på, at det er mig, det drejer sig om, er du sikker på at min tid er kommet?" fremstammer en lille gammel kone i kørestol med pibende stemme, da døden med sin tråd trækker hende til sig og med sin høstsegl gør klar til at afslutte livet. Liv og død udspilles i denne "kabaret", hvor den gamle kone står over for afslutningen af sit liv. Hendes tid er kommet, det øjeblik, der skal besluttes af *Tria Fata*, de tre skæbnegudinder *Nona*, *Decima* og *Morta*, der spinder livets tråd, som måler det, og som sluttelig afgør, hvornår det skal

klippes over. Men den gamle kvinde kan udsætte det uundgåelige ved at tilbyde Morta en genoplevelse af sit liv og – ganske morbidt – ved at give Morta sine underben i pant!

Vi formelig suges ind i et hvirvlende kalejdoskopisk forløb af livets mange forvandlinger fra fødsel til død, fra barndom til forelskelse, leg, glæder, sorg og ensomhed. Den gamle kone ser sig selv i spejlet, der vippes ud mod os. Ser vi også os selv? I et flashback af lysbilleder ledsaget af klarinettens sørgmodige melodi flyver livet bort på et stykke papir, der lander i den gamles skød, hvor papiret og livet brænder ud. De sidste pulsslag høres. Der tændes et lys. Døden kommer. *"Alting gik så hurtigt, men lad os komme til sagen"*. Mørket sænker sig og den sidste *Dance Macabre* toner ud.

Medrivende og næsten åndeløst "vågner vi op" til virkeligheden efter en meget stærk og fortættet forestilling, skabt i et fortættet samspil mellem den helt formidable dukkefører Estelle Charlier og musikeren og komponisten Martin Kaspar Läuchl, der foruden sang suverænt behersker klarinet, harmonika og slagtøj.

Blev jeg stillet det klassiske men halvtåbelige spørgsmål: *"Hvilket teaterstykke ville du tage med på en øde ø?"*, ville svaret blive *Tria Fata*. Egentlig bryder jeg mig ikke om at uddele stjerner eller hjerter, men med Compagnie La Pendue's *Tria Fata* vil jeg gøre en undtagelse og give den fem stjerner!

Circus on Strings. Det lille cirkus Theatre Viktor Antonov. Rusland

Viktor Antonovs en-mands cirkus og marionetteater i sin smukkeste og enkleste grundform er umiddelbart forståelig, sjov og festlig, banal og underholdende og sågar dramatisk farlig for selv de mindste børn. De smukke små træmarionetter undergår på scenen de mest forbløffende forvandlinger, hvor vi bliver overraskede over den virtuositet, hvormed Antonov fører dem. Her oplever vi den musikalske klovn som dirigent med en fløjtende fugl på næsen, den sitrende stærke vægtløfter, den ildspyende kamel, den arabiske kameldriver og den drabelige sabelsluger, den forførende og udfordrende mavedanser, de akrobatiske aber, de vilde artister på enhjulede cykler og mange flere. Alt sammen til smægtende og inciterende musik fornemt

tilpasset de enkelte tableauer. Dertil har Antonov en charmerende evne til at opretholde begejstringen hos selv de mindste. Det klassiske østeuropæiske image fornægter sig heldigvis ikke. Mit gensyn med forestillingen fra 2013 var således en dejlig oplevelse.

Pressefoto ved Miklos Szabo

Jernring. Ironring **Bådteatret. Danmark**

Det danske Bådteatret har med udgangspunkt i Sjostakovitj's 7. Symfoni, som han skrev i 1941 under 2. Verdenskrig, skabt en mageløs forestilling, gribende i al sin gru og rædsel, men paradoksalt nok også med glimt af humor. Symfonien er det bærende underlag for et mesterligt fem kvarter langt samspil mellem musikkens voldsomt skiftende temperamenter og de stærkt vekslende scener: I et støvet bombekrater sidder den magre familiefar (eller er det monstro Sjostakovitj selv?) i en khakifarvet militærlignede frakke, hvor han tænder et lys, tager sig en smøg og lægger en støvet skrattende grammofonplade på og giver sig til at dirigere. Dramaet kan tage sin begyndelse.

Marcherende tropper høres i det fjerne. Stalin dukker op som papfigur, fisker og får Hitler på kroen. Hitler hundser, raser, dirigerer og lægger slagplan. Folk flygter i panik. Bombefly høres som et ragnarok af lyden fra blitz, bomber og flammehav. Gasangreb med død og ødelæggelse. Det er stærk kost! Men selv midt i helvede opstår der hjertevarme blandt en lille gruppe vuggende mennesker.

Er et lille hvidt flag tegn på overgivelse? Døden træder frem som et skelet. Et makabert men genialt samspil mellem figurer og musik opstår i en dance macabre. Vi er på det yderste: en hund gør sig godt med et sæt fodknogler og en arm, medens Hitler raser i en karruselroterende dødedans med Stalin. Alle synker døde eller udmarvede sammen. Der ledes efter selv de mindste krummer. Familiefaderen finder en pengeseddel; han drømmer om dejlig mad og en stor isvaffel, men der er af gode grunde intet at købe! Et brød snappes af en sulten hund, men en flaske vodka og en cigaret giver de udmarvede trøst og lindring for et øjeblik: *"Har vi det ikke godt?"*

I en sekvens af afdæmpet musik fra symfonien vender Stalin tilbage. I et fatamorgana(?) opleves et køleskab fyldt med lækre madvarer, men et køleskab med vodka foretrækkes: *"Livet er slut. Lad os drikke os ihjel!"* De døde begravnes med vodka. I en tarantel-lignende runddans jages rotter, der stanges med gafler i jagten på noget at overleve på. "Delikatessen" tilberedes og fortæres. De sidste rester spises af faderen. Døden henter den sidste overlevende.

De sidste krampetrækninger indfinder sig: Faderen forsøger sig hostende med en cigaret. De døde forsvinder langsomt og kan ikke længere nås. Finale: Med sin musik formelig tæver Sjostakovitj(?) Stalin og myrder Hitler. Slaget er slut. Sjostakovitj (eller faderen?) svømmer bort, kommer tilbage og dirigerer de sidste toner.

Sjostakovitj var vidne til både Lenins og Stalins krige og diktaturer. Derfor er det vel ikke så mærkeligt, at man kan høre, hvad det gør ved mennesker. Den 7. symfoni, der er blevet kaldt "Leningrad-symfonien", handlede således for Sjostakovitj om at samle alle kræfter i modstanden mod nazismen. Om symfonien sagde Sjostakovitj selv: *"Jeg har ikke noget imod at min 7. Symfoni kaldes Leningrad, musikken er dog ikke om Leningrad under belejring, men det er om Leningrad, som Stalin ødelagde og som Hitler gjorde en ende på"*.

Bådteatrets *Jernring* er en voldsom oplevelse – chokerende forfærdelig – skabt i regi af dukketeatret, hvor de fire dukkeførere som smidige akrobater og med egne lemmer levendegør dukkerne, om det så er i en grotesk poledans(!) med Stalin som paphoved. *Jernrings* dukketeaterverden er i bogstaveligste forstand et sandt bombardement af groteske, makabre, men også rørende og til tider nærmest poetiske billeder, der efterlod et uudsletteligt indtryk af forfærdelse og ondskab. Sandelig fornemt voksendukketeater!

PHH foto

L'Homme Cirque. Cirkusartisten

David Dimitri. Schweiz

Vi havde hørt et og andet om en linedanser højt til vejrs og ude i det fri, og ganske vist kunne vi ud fra cirkusteltet opstillet ved siden af Hjej lens bedding se en wire spændt op i retning mod de store træer ved Museum Silkeborg. Men var det nu "bare" dukker, der skulle tage turen højt over vore hoveder? Vi var vel til dukketeaterfestival! Men inde i cirkusteltet, der var som et rigtigt cirkus med kolde og fugtige planker at sidde på og uden magelige ryglæn, sad vi snart tætpakket skulder ved skulder. Her var alt som det sig hør og bør med akrobatens redskaber stillet op til forventede store oplevelser: træhesten, løbebåndet, springbrættet, nogle gevaldigt store og formentlig meget tunge sække ophængt oppe i en bom og linerne stramt opspændt højt oppe under teltdugen. Dertil musikinstrumenter som harmonika og trompet. Kun savsmuldet manglede. Nå, der lugtede nu heller ikke af rigtige heste!

Men snart var David Dimitris nycirkus igang. Den 56-årige adrætte og charmerende Dimitri, tidligere highwire walker verdensmester, lagde ud med opvarmning på et elektrisk styret løbebånd, hvor han på alle mulige og umulige måder udførte de mest ekvilibristiske spring og saltomortaler. Ikke "klassisk alvorligt", men på en anderledes charmerende og

poetisk måde, der tog alles hjerter. Under Dimitris kærlige hænder og milde øjne blev den stive kantede træspringhest nærmest rørende levende, så man næsten kom til at holde af den. På bedste cirkusvis udførte Dimitri nogle aldeles overraskende stunts med tunge (og heldigvis også lette) sække, der med brag og drøn faldt ned over henholdsvis hans hoved og springbrættet til såvel moro som forskrækkelse for publikum.

Nu skulle i bogstaveligste forstand det tunge skyts på banen: *"Nej, nu går det galt, nu går det helt galt, Uh!"*, gøs det fra min sidemand, en lettere retarderet ung mand, der tog sig til hovedet. En kanon af dimensioner, som efter diverse "tilløb" og løjer med brag og røg bragte kanonkongen Dimitri op på den øverste line helt oppe under teltdugen. Let og elegant balancerede Dimitri hen mod en åbning i teltdugen, hvorfra linen førte "ud i det blå". Herfra tilskyndede han os alle til at komme udenfor, for at vi kunne følge ham de vel 100 m på "slap line", der endte ved en meget høj mast, hvorfra han kunne bringe sig i sikkerhed nede på jorden.

Hos Dimitri er der ingen snyd. Alt er reelt. Flere af hans stunts er utroligt dristige og kunne formentlig meget vel gå galt. Men Dimitri er forrygende dygtig og klarer det igen og igen. Banalt som traditionelt cirkus, ville man måske mene. Men Dimitri har til forskel fra så mange andre en evne til at gøre showet både poetisk og morsomt og ikke mindst gribende. Dertil har han en evne til at "tale" med sit publikum, ikke med ord, men med bevægelser og udtryk, hvorved han på magisk vis "inviterer og involverer" publikum. Jeg forstår til fulde, at festivalens kunstneriske leder Ulla Dingsøe har udtalt: *"Jeg måtte bare have denne forestilling til Silkeborg!"*

Pressefoto

Chambre Noire. Mørkeværelset **Theatre Plexus Polaire. Frankrig**

Før aftenens forestilling var historien og dramaet om den amerikanske forfatter, den rabiante feminist og mandehader Valerie Solanas (1936-1988) og pop-art kunstneren Andy Warhol (1928-1987) aldeles ukendt. Kort fortalt lyder historien således: Da Valerie Solanas var barn, misbrugte hendes far hende seksuelt. Som ung studerede hun psykologi. I New York hang hun ud og tjente sine penge ved at prostituere sig. Her skrev hun stykket

"Up Your Ass" som handler om en mandehadende luder. I den ene af versionerne slår kvinden manden ihjel, og i den anden version kvæler en mor sin søn.

I 1967 mødtes Valerie med Andy Warhol i hans studie, hvor hun gav ham manuskriptet til "Up Your Ass" og håbede på, at han ville opføre det som et teaterstykke. Samme år skrev Solanas sit såkaldte SCUM-manifest (Society for Cutting Up Men)!, der af nogle er blevet læst som Valeries forestilling om en ideel verden, mens andre læsninger tolker SCUM som en vred satire over historiske kvindefjendtlige tekster. Valerie hørte imidlertid ikke fra Warhol, hvorfor hun kontaktede ham igen, og forlangte at få sit manuskript tilbage. Warhol erklærede, at det var blevet væk. Valerie begyndte derfor at ringe til ham og kræve penge for stykket. Men stykket var ikke til at finde, og uanset hvad, havde Warhol ingen intentioner haft om at opføre stykket. I utilfredshed og vrede skød hun året efter i 1968 Andy Warhol, som dog overlevede attentatet – omend stærkt handicappet. Efterfølgende forklarede Valerie, at hun havde oplevet, at Warhol dominerede hendes personlighed: *"He had too much control over my life"*.

Men nu til *Chambre noire* med ensembles egne ord: *"Chambre noire er en vild hallucination omkring Valeries dødsleje på et hotel. Hun er den smukkeste pige i Amerika, den talentfulde psykologistuderende, der tilbragte sit liv ind og ud af psykiatriske afdelinger, den første intellektuelle luder, forfatter, radikal feminist, skaberen af SCUM-manifestet, kvinden der skød Andy Warhol – en karakter, der er kompleks, skandaløs og samtidig dybt menneskelig. Med legemsstore dukker, brudstykker af sange, videoprojektioner, en god portion humor og en "ørken af ensomhed"*.

På den store mørklagte scene mødes vi ved åbningen af et veritabelt show af lyd og videoprojektion, hvis mening jeg vist først rigtig forstod en times tid senere med en fornemmelse af, at vi havde fået en helt ekstraordinær oplevelse fra et liv og en verden, de fleste af os næppe kender.

Med lungebetændelse ligger Valerie på sit dødsleje på et snusket hotel på en beskidt madras for nedrullede gardiner. Uden for vinduet blinker lyserøde neonskilte hidsigt og infernalsk pornomusik kværner løs. Her mødes kontraster på det voldsomste. På dødslejet gentager Valerie paradoksalt og modsætningsfyldt *"Never forget to shine"*. Valeries fars incestovergreb genkaldes i Cole Porter's *"My heart belongs to daddy"* (sugardaddy far) sunget af Marilyn Monroe. Nærmest i dødskrampe siver det ud mellem hendes læber: *"Happy and sorrow endings exists"*. Valeries mor, Dorothy, er hendes eneste hjælp i døden. I smertelige favntag griber og favner Dorothy (på én gang dukkefører og dukke) Valerie (dukke), der jamrer *"I'm afraid to die alone"*.

I et flashback-lignende tilbageblik skildrer *Chambre Noire* på én gang Valeries både galskab og smerte, forrådt som hun var af Pop Art-kunstens fader. I nærmest sammensmeltede organismer skaber Yngvild Aspeli de menneskestore symbolske figurer og Ane Marthe Sørlien Holen fortolker på mesterlig vis et egenartet musikalsk repertoire mellem pop og jazz fra 50'erne til 80'erne og elektronisk skabte lyde, der virtuost spejler Valeries psykedelisk påvirkede tilstand. *"Mellem kras realisme og abstraktion forvandles scenen, hvor historien konstant veksler mellem kabaret og burlesk revy"*. Et majestætisk flot totalteater, der i et hav af flashende neonlys, farver og lydtryk i bogstaveligste forstand omfavner os. Et gribende kunstværk.

PS. Theatre Plexus Polaire er glædeligvis ved at være blandt *Festival of Wonders* "stamgæster": I 2015 præsenterede det "Opera Opaque", hvorom jeg skrev: *"En mageløs og herligt meget anderledes forestilling"*. I 2017 var teatret igen på besøg denne gang med "Ashes" – *"Et stærkt stykke teater, hvor man næsten glemmer, at dukkerne er dukker og ikke levende væsener"*. – Jeg glæder mig til at se, hvad Plexus Polaire vil præsentere i 2021!

Pressefoto

Babylon

Stuffed Puppet Theatre. Holland

Neville Tranter, som *Festival of Wonder* adskillige gange har haft besøg af, har igen formået at skabe en nærværende og meget aktuell forestilling. Inspireret af både bibelens, den klassiske mytologis, Martin Luther Kings og vor tids musicals kendte historier skildrer Tranter på én gang i et kosteligt morbid-humoristisk, men også skræmmende kaotisk inferno(!) en af vor tids store udfordringer: Flygtningestrømmene til det forjættede land, Paradiset – nej, ikke Babylon – men naturligvis Europa!

I en havn ved Nordafrikas kyst høres havets brusen, mågeskrig og tuden fra skibsfløjter. Ledsaget af den katolske kirkes musiks messes nærmest ildevarslenende "Inri Corpus Christi". En flygtning med en potteplante og en lille hund (alt hvad han ejer) forsøger at komme med ombord på – formentlig – en plimsoller til det forjættede land. Men inden vi når så langt, præsenteres vi for groteske og fantasirigt udførte dukker af Gud, Vor Herre himself, ledsaget af englen som sin personlige spindoktor, Guds enbårne søn Jesus Kristus med geden Binky og Charon som døden, der i den græske mytologi var den færgemand, der sejlede de døde ånder over floden Styx til dødsriget Hades. I mylderet møder vi foruden flygtningen med sin hund, smuglerbagmanden, kaptajnen, en fattig kone der forsøger at betale færgebilletten med sin kogekunst og en afrikaner, hvis far ikke blev frelst af troen på Gud: "*Babylon is an illusion, a fatamorgana*". Hurtigt stilles derfor spørgsmålene: Hvem kommer med, og hvem kommer ikke med båden?

Genialt har Tranter fundet de tre steder frem fra bibelen, hvor Babylon er nævnt: Første gang, hvor menneskene samles for i deres hovmod at bygge Babelstårnet, der skulle nå helt op til himlen. Anden gang som den by, jøderne var deporteret til i det babyloniske fangenskab i 500-tallet f. Kr., og tredje gang, hvor dommen falder over Babylons ugeringer og en engel proklamerer, at byen er faldet. – Symbolikken til vore dage er unægtelig slående!

Krampagtigt, men forgæves, forsøger Gud, Jesus og Charon at forhindre sejladsen, men de ved ikke helt, hvordan de skal gribe sagen an, for *"Sometimes Bad can turn out Good and Good can turn out Bad"*.

Dialogerne mellem dukkerne er også helt eventyrlige og et kapitel for sig af grotesk og underfundig humor. Gud: *"I had a dream. Det er tid for min søns anden genkomst. Han vil redde verden"*. Jesus: *"My time has come. Babylon is waiting. Destiny calls me. I am not alone. Binky is with me"*. *"Bless us Father. Babylon is an illusion – a final gun"*. Den gamle kone: *"I have money, American Dollars"*. *"Why are you so heartless?"* Smugleren: *"It comes with the job!"* Charon: *"Your time has come, Christus, time to die. Bye, bye!"* Charon synger: *"Some day for us. Time to care. New way of living, a way of forgiving"* (Citat fra Bernstein's musical West Side Story).

Med *Babylon* er det endnu engang lykkedes for Neville Tranter at skabe en virtuos forestilling, hvor vi trods hans helt umiddelbare fysiske synlighed fuldstændig glemmer hans tilstedeværelse, og hvor han med enkle midler og magisk kraft får os til at fokusere på de livagtige dukkers gestik og ord. Dertil er Tranters teater ikke bare "sjov og ballade", men kendetegnet ved alvorstunge og absurde scenarier skabt med foruroligende effekter og dyb sort humor. Centralt står altid spørgsmålet om menneskets natur i al dets på én gang brutalitet og skrøbelighed.

Babylon er en absurd historie om mennesket og dets absurde skæbne.

Ivan Donchev pressefoto

I, Sisyphus. Jeg, Sisyfos **Puppet's Lab. Bulgarien**

Sisyfos er i den græsk mytologi både en helt og en konge. Han var dømt til til evig tid at rulle en sten op ad en bjergside. Hver gang han næsten havde nået toppen, rullede stenen fra ham og endte ved bjergets fod. Hver gang måtte han begynde forfra med sit sisyfosarbejde. Myterne angiver flere årsager til Sisyfos' straf, men fælles er hans forsøg på at trodse guderne, herunder at snyde sig tilbage til livet efter sin første død.

Om teaterstykket skriver det bulgarske teater Puppet's Lab selv: *"I 'I, Sisyphus' udforsker vi rejsen om menneskets evige tilbagevenden til sig selv. Lige siden antikken har filosoffer overvejet absurditeten i menneskets adfærd. Uanset hvilken vej mennesket vælger,*

uanset hvilken anden skikkelse det forsøger at blive, uanset hvilke flugtveje det drister sig til at vælge, fortsætter det altid med at vende tilbage til sig selv. Menneskelivet er en gentagelse af én og samme handling. Endeløst, uforandret, forudsigelig. Og denne konstante handling får os til at filosofere, ikke over meningen, men over menneskelivets meningsløshed."

Inspireret af eksistentialisten Albert Camus' Sisyfosmyten (1942) har Puppet's Lab skabt et både nyskabende men også krævende genremæssigt absurd teaterstykke. Sisyfos levede i en absurd situation, men det gør mennesket også i vore dage. Livet er uden mening; derfor er menneskers handlinger også meningsløse. Men det skal alligevel handle. For der er kun én verden. *"Lykken og absurditeten er børn af samme jord"*, skrev Camus.

På den overvældende store og næsten mørklagte scene møder vi til lyden af kraftige monotone dunkelyde Sisyfos med tre hoveder, der om og om igen gentager de samme smidigt-organiske næsten balletagtige bevægelser. I en kold og "nøgen" røgfylt lysætning og med hastige åndedræt kæmper Sisyfos i det uendelige med at flytte en tung kasse.

15-20 minutter(!) senere skifter scenen: Sisyfos sidder nu med en lille dukke mellem sine fødder, hvor den læser i en bog samtidig med at den kysser Sisyfos' fødder. *"This is the way. That's the way"*.

Sceneskift. Vi møder Sisyfos i fem skabninger eller identiteter(?) i svævende afslappende bevægelser. Signalerer de *"Giv dig hen og nyd din frihed. Træk vejret dybt og ånd ud"*? *"Livet er et mirakel. Gør alt, gør ingenting. Lev, dø"*.

Sceneskift: Det samme menneske (skuespilleren, akrobaten, dukkeførereren, dukken alias Stoyan Doychev) spaltet i to personer, to mennesker, to alter-ego'er, men uløseligt forbundet med hinanden (se foto). Han/de kæmper med og mod hinanden. Er det lykken og absurditeten, der kæmper om overtaget?

Sceneskift: Stormvejr. Sisyfos slæber fortsat rundt på den tunge kasse. Dansende med en stribe kranier, som var de bælgen på en harmonika og opspændt på strenge som var de en harpe, danser Sisyfos en Zorba-lignende græsk dans.

Med en vis utålmodighed (der er jo tale om meningsløshed og absurd teater!) når vi til vejs ende. Men når det er sagt, står meget tilbage til eftertanke og sandelig også en erindring om en fabelagtig flot præstation af Stoyan Doychev, som må være ganske udmarvet efter de 60 minutters krævende ballet og akrobatik.

"I, Sisyphus" har unægtelig været et meget vanskeligt stykke at forholde sig til. Derfor må jeg sluttelig udtrykke min oplevelse, frit citeret efter Peter Michael Hornung og Thomas Bredsdorff, således: *"Jeg forlader forestillingen med en vished om, at jeg ikke har afkodet det hele, og derfor vil myten om Sisyfos leve videre i mit hoved."* Og det er vel slet ikke så ringe...?

Tak

Bag de mange ypperlige forestillinger gemmer der sig mange talenter, hvis navne jeg slet ikke har nævnt. Det burde jeg naturligvis have gjort. Derfor kan jeg kun opfordre til at besøge teatrenes ofte meget inspirerende og fyldestgørende hjemmesider, ligesom mange af dem har fine videoklip fra deres forestillinger liggende på YouTube.

Bag Silkeborg Dukketeaterfestival gemmer der sig kulturpersonligheder med et enestående engagement. Det er naturligvis festivalens kunstneriske leder *Ulla Dengsøe* og hendes mand *Poul Andreasen*. Uden Ullas viden, talent og næse for at finde det bedste af det bedste, og Poul som utrættelig leder af teknik og logistik, ville der ikke være nogen "Festival of Wonder" i Silkeborg. Der skal derfor lyde en stor tak til jer begge.

Per Hofman Hansen